

HASAT

Çok yıllık bir bitki olan Anadolu adaçayı uzun yıllar faydalana bilinir. Birinci yıl özellikle ekim geç yapılmış ise biçim yapılmaz. 2. yıldan itibaren genel olarak kuvvetli bir gelişim görülür. Hasat çiçeklenme başlangıcında yapılır. Hasadın derin yapılmamasına özen gösterilmelidir. Çok geç ve derin biçimde ilkbaharda ya çok seyrek bir sürgün veya hiç sürüm olmamaktadır. Bu nedenle Nisan ayında yapılan ekimde bunun bir defa Ağustos ayında ve çok üstten biçimin yapılması önerilir. Diğer yıllar 1. biçimin mümkün olduğu kadar erken bitkiler biraz odunlaşınca yapılmasını, 2. biçimin ise Ağustos ayında fakat hiç bir zaman derin biçilmemesi önerilir. Genellikle 20 cm yükseklikte ve yapraklı bitkiler, herhangi bir örtü bitkisine gerek duymadan kışı zararsız geçirebilirler. Saplardan yaprakların alınması taze durumda uygulanır ve eskiden bu iş elle yapılırdı. Ancak büyük üreticiler için bu durum da bu gün olanak dışıdır. Bu gün ekonomik bakımından yaprak sap ayırımı nandede olduğu gibi makine ile yapılmaktadır. Tohum üretimi için genellikle son sene 3 veya 4 yıl bitkiler olgunlaşmaya bırakılır. Cevizcikler kahverengi olunca orakla biçilir. Ancak dökülme söz konusu olduğu için tohum

hasadını dikkatli yapmak gerekir. Biçimden sonra kurumaya terk edilir. Sonra hafif dövmekle cevizcikler hemen dökülürler.

KURUTMA VE MUHAFAZA

Kurutma tabii şartlarda gölgede yapılır. Bunun için biçilen adaçayları sehpa üzerine konur veya kuru toprak üzerine yayılır. Suni kurutmada ise sıcaklığın 35°C'yi geçmemesine özen gösterilir. Kuru adaçayı herbasi çuvallarda muhafaza edilmektedir. %10–12 rutubetten fazla rutubetli olan herbalar, kuru havalanır ambarlarda 2–3 ayı geçmemek üzere saklanmalıdır. %12–15 rutubetli herbaların 2–3 ay içinde küflenmesi olasılığı vardır.

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Tel: 0.226.814 25 20 **Faks:** 0.226.814 11 46
http://arastirma.tarimorman.gov.tr/yalovabahce
e-posta: yalova.arastirma@tarimorman.gov.tr

T.C.
TARIM VE ORMAN
BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar
ve Politikalar Genel
Müdürlüğü

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Çiftçi Broşürü

ADAÇAYI YETİŞTİRİCİLİĞİ

Ahmet Bircan TINMAZ
Yalçın KAYA
Yusuf SARI
Oktay İNCE
Dr. Nihal Dilek SÜMER TÜRELİ

YALOVA

GİRİŞ

Anadolu adaçayı (*Salvia fruticosa* Mill.) ülkemizin kuzeybatısından güneybatısına kadar uzanan bölgede farklı lokasyonlarda yayılış gösteren ve ticari önemi olan bir türdür. Bitki 120 cm yüksekliğe kadar erişebilen çalimsı görünüşte ve çok yıllık olup, dalları beyaz renkli tüylerle kaplıdır. Yapraklar saplı, grimsi yeşil renkli, esas yaprakların yanında bir veya iki tarafı az veya çok gelişmiş yan yaprakçık taşımaktadır.

İKLİM VE TOPRAK İSTEKLERİ

Adaçayı sıcak seven bir bitkidir. Özellikle rüzgârlardan korunan yerlerde üretimin yapılması önerilmektedir. Adaçayı genç gelişme devresinde yüksek oranda rutubete gereksinim duyar. Ancak daha sonraki büyüme devresinde kuraklığa çok dayanıklı bir bitkidir. Anadolu Adaçayı özellikle kurak toprakları tercih eder. Kireççe zengin kumlu–tınlı ve tınlı–kumlu topraklarda iyi bir şekilde kültürü yapılabilir.

YETİŞTİRME TEKNİĞİ

Anadolu adaçayı hem tohumla hem de çelik alma yöntemi ile fideler elde edilebilir.

Tohumla üretimde bazı zorluklar görülebilir. Tohumun musilajımsı yapısı çoğu zaman çimlenme gücünü düşürmektedir. Bu durumda çimlenmeyi teşvik eden bazı uygulamalar uygulanabilir. Tohumla üretim yapılacaksa tohumlar fideliklerde veya torf ile doldurulmuş viyollerde yetiştirilmelidir. Tohumlardan elde edilen bitkiler daha sonra tarlaya şaşırtılır. Çelikleme ile bitki elde edilmesinde daha çok koltukaltı sürgünleri kullanılır. Geniş alanlarda üretim yapılacaksa çelikleme ile bitki elde edilmesi işgücü ve masrafı artıracığından fazla tercih edilmemektedir. Ekimde toprak neminin yeterli olması gerekir. Fide ile dikimde ise fideler Mart ayı içinde en geç Nisan başında 70×30 sıra arası–sıra üzeri olacak şekilde tarlaya şaşırtılır.

Kurağa dayanıklı olan Anadolu adaçayında sulama verimi artırır. Sulama sayısı iklim ve toprak koşullarına bağlı olarak değişmektedir.

BAKIM

Ekimden sonra bitkiler çıkıp belirli bir dereceye kadar büyüyünce makine ile çapa yapılır. Yavaş bir gelişmenin olduğu 1. yıl vejetasyon devresi esnasında çapa işlemi tekrarlanır. Çapa sayısı bir yandan ekolojik koşullara, diğer yandan yabancı otların gelişme durumlarına göre değişir. Özellikle yabancı otlardan temizlenmiş sahalarda el çapasına gerek kalmayabilir. Son biçimden sonra iyi bir çapa yapılması, tarlanın yabancı otlardan temizlenmiş olarak kışa girmesini sağlar. Adaçayının kökeni Akdeniz olduğundan genel olarak kuvvetli soğuklara karşı biraz hassastır. Bu nedenle özellikle böyle yerlerde, soğuklara dayanıklılığı arttırmak için yeterince potasyum sülfatla gübrenmelidir. Adaçayına gübre daha sonraki yıllarda ilkbaharda mümkün olduğu kadar erken devrede verilmelidir. Gübreleme işlemleri toprak analizleri doğrultusunda uzman kişiler tarafından belirlenen oranlarda verilmelidir.